

Hoofstuk 1 hersiening memorandum

Vraag 1

- 1.1 Waar ✓
- 1.2 Vals ✓
- 1.3 Waar ✓
- 1.4 Waar ✓
- 1.5 Waar ✓

Vraag 2

- 2.1 C – Tariewe, diensfooï
- 2.2 D – heffing betaal aan munisipaliteit deur eienaars van grond en geboue
- 2.3 A – Steenkool, olie, gas, uraan
- 2.4 E – water, son, wind
- 2.5 B – water, elektrisiteit, parke, plaaslike toerisme

Vraag 3

- 3.1 Jumbo en Wendy kan die volgende doen:
 - skakel die geysers deur die dag of nag af. ✓
 - skakel die ligte af wanneer dit onnodig brand ✓
 - gebruik energie-besparende ligte ✓
 - was baie klere op 'n slag in die wasmasjien ✓
 - gebruik slegs die skottelgoedwasser wanneer dit vol is ✓ (enige 4)
- 3.2 Dit is 'n goeie idee ✓ om 'n energie-besparende wasmasjien te koop, aangesien dit minder water gebruik ✓ en minder elektrisiteit ✓. Dit verminder die bedrag wat hulle vir elektrisiteit en water betaal. ✓ Dit is steeds belangrik om die wasmasjien doeltreffend te gebruik ✓ om seker te maak hulle verminder hulle koste. ✓ (maks 5)
- 3.3 Gas in stoof verskaf dadelik hitte ✓
 - dit gebruik word om die huis warm te maak, water warm te maak, te kook en vir ligte ✓
 - dit is die skoonste fossielbrandstof beskikbaar ✓
 - meer omgewingsvriendelik as steenkool of olie ✓
 - dit is nie so duur nie en maklik om te gebruik ✓
 - SA se natuurlike gas infrastruktuur is nie goed ontwikkel nie ✓ (maks 5)

[16]

Vraag 4

- 4.1 'n Munisipaliteit is 'n plaaslike owerheid ✓ wat deur die mense in die area gekies is. ✓ Dit vorm deel van die laervlak van regering. ✓ Hulle word deur die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels beheer. ✓
- 4.2 Maatskaplike en ekonomiese opheffing: ✓ Hulle moet werksgeleenthede skep, help met behuising en ontspanningsgeriewe. ✓
 Verskaf basiese dienste: ✓ verkaf vars, skoon water aan alle lede van die gemeenskap. ✓
 Munisipale paaie: ✓ hulle moet ordentlike paaie aan die inwoners en besighede verskaf om te funksioneer en om werk toe te gaan. ✓

- Plaaslike toerisme: ✓ bevorder plaaslike toerisme om werksgeleenthede en die ekonomie van die area te verbeter. ✓ (4 x 2 punte)
- 4.3 Munisipaliteite ontvang fondse van die regering en provinsies. ✓ Hulle ontvang ook tariewe ✓ van eienaars van grond en geboue ✓. Hulle ontvang geld van boetes ✓, vullisverwydering ens, van private eiendom ✓. Hulle koop groot hoeveelheid krag en water ✓ en verskaf dit aan die inwoners in die area. Inwoners moet betaal, sodat die aankoopkoste gedek kan word ✓. Inwoners moet ook betaal vir vullisverwydering en riool ✓ om die koste van lone en voertuie, wat dit doen, te dek. ✓ Tariewe word slegs deur eienaars van eiendom betaal, so dit is regverdig as almal vir dienste moet betaal bv. elektrisiteit ✓ (maks 8)
- 4.4 Gebruik diskresie met leerders se antwoorde.
- 4.5 Gebruik diskresie met leerders se antwoorde. Hulle word vereis om hulle eie opinie te gee wat teen of vir die situasie kan wees. Hulle moet egter hulle opinie met geldige, logiese antwoorde staaf, wat op die vraag van toepassing is. Voorbeeldantwoord:
 Ja, ek dink dit is 'n goeie idee. ✓ Dit verseker volhoubare gebruik van energiehulpbronne. ✓ Nie almal kan egter die koste van sonpanele bekostig nie. ✓ Die subsidie gaan mense help om dit te koop. ✓ Die koste van energieverskaffing aan huishoude gaan munisipale koste verminder. ✓ Die energiekoste van inwoners gaan ook meer bekostigbaar wees. ✓ Verwarming en energie gaan aan almal beskikbaar wees ongeag hulle inkomste. ✓ Die klimaat van Suid-Afrika is geskik vir sonenergie. ✓ (maks 8)